

EU:s ståndpunkt vid översyn av regelverket för exportkrediter

2022/23:FPM5

Utrikesdepartementet

2022-10-28

Dokumentbeteckning

COM(2022) 456 final

Förslag till RÅDETS BESLUT om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar angående det beslut som ska antas av parterna i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter om modernisering av konsensusöverenskommelsen

Sammanfattning

Europeiska kommissionen företräder EU vid möten mellan parterna i konsensusöverenskommelsen och i deras skriftliga förfaranden för beslutsfattande. Alla beslut om ändring av konsensusöverenskommelsen fattas enhälligt. EU:s ståndpunkt antas av rådet och diskuteras av medlemsstaterna i rådets arbetsgrupp för exportkrediter.

Det planerade beslutet är resultatet av förhandlingar mellan parterna i konsensusöverenskommelsen om modernisering av dess regler. Det är nödvändigt att ändra konsensusöverenskommelsen på grund av att det aldrig har gjorts någon omfattande översyn av huruvida reglerna är lämpliga med tanke på de villkor som råder idag. Parterna vill säkerställa att det råder lika villkor för statsstöd till exportfinansiering, ta itu med konkurrensproblem med icke-parter i den globala handelsfinansieringen och förenkla reglerna i konsensusöverenskommelsen. Dessa moderniserade regler ska stärka EU-exportörernas globala konkurrenskraft och därmed avsevärt bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen.

Regeringen anser att EU ska driva på för att de internationella regelverken för bl.a. exportkrediter och annan offentlig handelsfinansiering för att stärka exportörernas globala konkurrenskraft och därmed bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen. Regeringen har målsättningen att få

fler länder att göra åtaganden i linje med Sveriges. Regeringens bedömning är att kommissionens förslag utgör ett välmotiverat steg mot att det internationella regelverket för exportkrediter i större utsträckning ska styra mot en jämnare spelplan för statsstödda exportkrediter och öka EU:s globala konkurrenskraft. Förhoppningen är att förslaget kan möjliggöra en överenskommelse mellan parterna och att dessa sedan omsätter reglerna i praktiska åtgärder.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Konsensusöverenskommelsen är ett icke-bindande konsensusavtal mellan parterna EU, Förenta staterna, Kanada, Japan, Sydkorea, Norge, Schweiz, Australien, Nya Zeeland, Turkiet och Förenade kungariket som tillhandahåller en ram för en ordnad användning av statsstödda exportkrediter. I praktiken innebär detta att parterna konkurrerar på lika villkor (dvs på de exporterade varornas och tjänsternas kvalitet och pris och inte på de finansiella villkor som erbjuds), samtidigt som åtgärder inriktas på att undanröja subventioner och snedvridningar av handelsflödena som är kopplade till statsstödda exportkrediter. Konsensusöverenskommelsen trädde i kraft i april 1978 och gäller tills vidare. Den uppdateras regelbundet mot bakgrund av utvecklingen på finansmarknaden, politiska förändringar och teknikutvecklingen.

Konsensusöverenskommelsen har gjorts rättsligt bindande i EU genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011. Ändringar införlivas med EU-lagstiftningen genom delegerade akter i enlighet med artikel 2 i den förordningen.

Konsensusöverenskommelsen har uppdaterats regelbundet med avseende på enskilda villkor sedan den antogs 1978, men det har aldrig gjorts någon omfattande översyn av huruvida reglerna rent generellt är lämpliga med tanke på de villkor som råder idag. Detta har gjort det nödvändigt att ändra konsensusöverenskommelsen av ett antal skäl.

Det första skälet är ökningen av aggressiv exportfinansiering från stora tillväxtekonomier som inte är parter i konsensusöverenskommelsen. Det andra skälet är att konsensusöverenskommelsens villkor är oproportionerligt stelbenta i förhållande till målsättningen att säkerställa lika villkor mellan parterna och undvika att den privata sektorn missgynnas. Det behövs också en översyn av konsensusöverenskommelsen i förhållande till EU:s prioriteringar för hållbarhet, inte minst när det gäller klimatförändringen.

1.1.1 Syftet med förslaget

Syftet är att säkerställa att det råder lika villkor för statsstöd till exportfinansiering, ta itu med konkurrensproblem med icke-parter i den globala handelsfinansieringen och förenkla reglerna i

konsensusöverenskommelsen. Dessa moderniserade regler ska stärka EU-exportörernas globala konkurrenskraft och därmed bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen.

2022/23:FPM5

1.2 Förslagets innehåll

Informella diskussioner inleddes bland EU:s medlemsstater om en eventuell modernisering av konsensusöverenskommelsens regler under 2018, och diskussioner inleddes inom OECD under 2019, vilket ledde till en överenskommelse om en gemensam ram för moderniseringen under 2020, i vilken reformens omfattning och huvudprinciper fastställdes, varefter arbetet om tekniska frågor inleddes. De viktigaste målen med moderniseringen är följande:

1. Att säkerställa att det råder lika villkor för statsstöd till exportfinansiering och att dessa återspeglar sund marknadspraxis och bygger på lämpliga prissättningsregler, så att exportkreditinstitutet bättre kan åtgärda marknadsmisslyckanden och åtgärda brist på finansiering.
2. Att ta itu med konkurrensproblem med icke-parter i den globala handelsfinansieringen.
3. Att rationalisera och förenkla reglerna i konsensusöverenskommelsen och säkerställa att de är nödvändiga och proportionella för att undvika onödiga administrativa bördor för användarna.

I juni i år enades parterna om grunderna för en överenskommelse om ett antal frågor som ska antas vid parternas möte i november 2022. Förhandlingar pågår angående detaljerna i överenskommelsen. Följande ingår:

- **Längsta återbetalningstid:** det föreslås att den längsta tillåtna tid under vilken en köpare ska göra alla återbetalningar inom ramen för finansieringspaketet förlängs och förenklas, med en övergång från nuvarande 8–14 år beroende på produkt till en längre period med färre undantag, vilken enligt EU bör vara 20 år. Av hållbarhetsskäl omfattar förlängningen inte den längsta återbetalningstiden på tolv år för andra kraftverk än kärnkraftverk.
- **Återbetalningsprofil:** det föreslås att den allmänna regeln för återbetalningar ändras så att det inte längre krävs lika stora delbetalningar var sjätte månad. Istället skulle kravet vara att mer än hälften av kapitalbeloppet ska vara återbetalt när 60 % av återbetalningsperioden har löpt ut.
- **Justering av premien för längre återbetalningstider:** exportkreditinstitutet måste ta ut en premie av köparna när de tillhandahåller statligt försäkringsskydd för transaktioner. Med längre återbetalningsperioder skulle den nuvarande formeln för premien leda

till oöverkomliga priser. Den måttliga anpassning som planeras kommer exempelvis att underlätta för projekt för förnybar energi som endast blir ekonomiskt bärkraftiga över längre perioder.

- **Rörliga räntesatser:** det införs en möjlighet att tillämpa marknadsreflekterande rörliga minimiräntesatser för exportkredittransaktioner inom ramen för konsensusöverenskommelsen. För närvarande är reglerade fasta minimiräntesatser normen.

Dessa regler kommer att göra det möjligt att erbjuda köpare av varor och tjänster och låntagare i tredjeländer finansieringsvillkor som är anpassade till sund marknadspraxis, men reglerna skyddar också mot ”kapplöpning mot botten”, även i förhållande till stater som inte är parter i konsensusöverenskommelsen. Detta kommer att bidra till att skapa mer lika villkor för EU:s exportindustri, särskilt inom viktiga strategiska infrastruktursektorer. Ovanstående ändringar framgår i mer detaljerad form av annexet till föreliggande rådsbeslut.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regelverken för exportkrediter faller under EU:s kompetens som en del av handelspolitiken och konkurrenspolitiken. De moderniserade reglerna i konsensusöverenskommelsen ska stärka EU-exportörernas globala konkurrenskraft och därmed bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att EU ska driva på för att de internationella regelverken för bl.a. exportkrediter och annan offentlig handelsfinansiering för att stärka exportörernas globala konkurrenskraft och därmed bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen. Regeringen har målsättningen att få fler länder att göra åtaganden i linje med Sveriges beträffande offentliga exportkrediter. Regeringens bedömning är att kommissionens förslag utgör ett välmotiverat steg syftandes till att det internationella regelverket för exportkrediter i större utsträckning ska styra mot en jämnare spelplan beträffande statsstödda exportkrediter och öka EU:s globala konkurrenskraft.

Förhandlingen i OECD, och EU:s ställningstagande, kan eventuellt behöva hanteras under det svenska ordförandeskapet i EU, den 1 januari till den 30 juni 2023.

2022/23:FPM5

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsstater vill säkerställa att det råder lika villkor för statsstöd till exportfinansiering, ta itu med konkurrensproblem med icke-parter i den globala handelsfinansieringen och rationalisera och förenkla reglerna i konsensusöverenskommelsen. Målsättningen är att moderniserade regler ska stärka EU-exportörernas globala konkurrenskraft och därmed bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte skickats ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

Europeiska kommissionen företräder unionen vid möten mellan parterna i konsensusöverenskommelsen och i deras skriftliga förfaranden för beslutsfattande. Alla beslut om ändring av konsensusöverenskommelsen fattas enhälligt.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är artikel 218.9 i EUF-fördraget eftersom den planerade akten är ägnad att på ett avgörande sätt påverka innehållet i EU-lagstiftning. Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är artikel 207.4 i EUF-fördraget då det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör exportkrediter vilka är inom tillämpningsområdet för den gemensamma handelspolitiken.

Beslutet kommer att fattas med kvalificerad majoritet i rådet, se artikel 218.8 EUF-fördraget.

Enligt artikel 218.10 i EUF ska Europaparlamentet hållas informerad i alla skeden av beslutsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

2022/23:FPM5

Eftersom förslaget faller inom EU:s exklusiva kompetens är subsidiaritetsprincipen inte tillämplig.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Om nya förslag i den sakfråga som anges till detta beslut, om vilka det ännu inte finns någon unionsståndpunkt, läggs fram vid eller före ett möte mellan parterna, ska unionens ståndpunkt fastställas genom samordning på unionsnivå innan parterna uppmanas att anta en ändring av konsensusöverenskommelsen. I sådana fall ska unionens ståndpunkt överensstämma med befintlig politik och lagstiftning.

Förhandlingen i OECD, och EU:s ställningstagande, kan eventuellt behöva hanteras under det svenska ordförandeskapet i EU, den 1 januari till den 30 juni 2023.

4.2 Fackuttryck/termer